

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Solvens II og nye virksomhetsregler for norsk livsforsikring

Seminar Aktuarforeningen
24. november 2011

Innhold

- Overordnet om Solvens II
- Solvens II og pensjonskasser
- Ansvarshavende aktuar
- Konsekvenser av Solvens II for livsforsikringsregelverket
- Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene

Formål og hovedelementer

- Større grad av harmonisering av (de nasjonale) solvenskravene
- Et harmonisert regelverk for tekniske avsetninger som forutsetning for harmoniserte kapitalkrav
- To sett med kapitalkrav – et (absolutt) minstekrav til kapital (MCR) og et operasjonelt solvenskapitalkrav (SCR)
- Forbrukerbeskyttelse (soliditet): Selskapene skal ha nok kapital til å dekke tap som kan oppstå i løpet av et år med 99,5 prosent sannsynlighet («99,5 pst. VaR»).

Overordnet om Solvens II

Hovedtrekk

- Markedsverdier av eiendeler og forpliktelser
 - Ingen sikkerhetsmarginer eller underreservering i verdien av forpliktelsene
 - Markedsverdier kommer også i IFRS 4 fase 2
 - Verdien av forpliktelsene skal reflektere verdien ved overføring til annen aktør, beste estimat pluss risikomargin
- Solvensreglene skal fange alle vesentlige risikoer
 - Plasseringsbegrensninger utgår, økt fokus på styring og kontroll
- Økt vekt på offentliggjøring og markedsdisciplin
 - Alle sikkerhetsmarginer synliggjøres i egenkapitalen
 - Offentliggjøring av resultater og forutsetninger i beregningen av kapitalkrav, også for interne modeller

Gjennomføring, ikrafttredelse og overgangsordninger

- I forbindelse med Omnibus II-direktivet (som i hovedsak er et endringsdirektiv til Solvens II-direktivet) diskuteres overgangsordninger og tidspunkt for gjennomføring
 - Endelig avklaring først når Omnibus II-direktivet vedtas (i februar 2012?)
- Forventet utfall av Omnibus II-prosessen
 - Fortsatt gjennomføring i nasjonalt regelverk innen 1. januar 2013 – ingen utsettelse
 - Generell overgangsordning som medfører at kapitalkravene først gjøres gjeldende fra 1. januar 2014
 - Det er usikkert hvilke krav som vil bli gjeldende for selskapene i 2013, men man skal bl.a. kunne fullføre godkjenningsprosesser for interne modeller i 2013
 - Uklart om det åpnes for avgrensede overgangsordninger over flere år

Finanstilsynets lovforslag vedrørende Solvens II

Det materielle innholdet i Finanstilsynets lovforslag datert 12. august 2011 er på høring til 6. januar 2012

Temaer som ikke er omfattet av Finanstilsynets lovforslag

- Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene for livsforsikring, jf. brev av 8. mars 2011 til Finansdepartementet, er ikke behandlet i lovforslaget – Finansdepartementet har oversendt tilsynets forslag til videre behandling i Banklovkommisjonen
- Mulige konsekvenser av Solvens II for regnskapsregelverket er ikke vurdert i lovforslaget – Finanstilsynet tar sikte på å legge frem en egen vurdering av konsekvenser for regnskapsområdet i 2012

Solvens II og pensjonskasser

- Solvens II-direktivet omfatter ikke pensjonsforetak
 - EU-kommisjonen har igangsatt arbeidet med et revidert pensjonskassedirektiv (IORP II)
- Finanstilsynet foreslår at hoveddelen av Solvens II-regelverket ikke gjøres gjeldende for pensjonskassene nå
 - Solvens II-prinsippene for verdivurdering av forsikringstekniske avsetninger gjøres gjeldende også for pensjonskassene
 - Kapitalkravene gjøres (foreløpig) ikke gjeldende, men alle pensjonskasser skal rapportere Finanstilsynets stresstest («Solvens II light») som et tilsynsverktøy
 - Solvensmarginkravet videreføres mens kapitaldekningsregelverket avvikles
 - Gjeldende krav til risikostyring og internkontroll videreføres i hovedsak

- Finanstilsynet anser det ikke som hensiktsmessig å videreføre kravet om ansvarshavende aktuar selv dersom Kommisjonen skulle åpne for en videreføring av dette instituttet
 - Bestemmelsene om aktuarfunksjonen i Solvens II-regelverket er omfattende
 - En ordning med ansvarshavende aktuar i tillegg til aktuarfunksjonen og øvrige kontrollfunksjoner vil kunne skape uklare ansvarsforhold internt i selskapet

Konsekvenser av Solvens II for livsforsikringsregelverket

I disse plansjene (plansje 9-12) presenteres problemstillinger knyttet til gjeldende norsk regelverk for livsforsikring (og pensjon) som etter Finanstilsynets vurdering uansett må vurderes i forbindelse med gjennomføringen av Solvens II

I de etterfølgende plansjene (plansje 13-20) presenteres problemstillinger som ikke er strengt nødvendige å vurdere i forbindelse med Solvens II, men som etter Finanstilsynets vurdering vil være hensiktsmessige å gjennomføre og som aktualiseres av innføringen av Solvens II, jf. Finanstilsynets brev av 8. mars 2011 til Finansdepartementet

Konsekvenser av Solvens II for livsforsikringsregelverket

- I dag er forsikringstekniske avsetninger i soliditetssammenheng lik forsikringstekniske avsetninger ved beregning av kontoført kunde verdi og flytteverdi, og lik regnskapsmessig verdi
- Solvens II vil påvirke forsikringstekniske avsetninger i soliditetssammenheng, men skal ikke påvirke kunde verdien
- Fremtidig regnskapsmessig verdi av avsetningene etter IFRS4 vil kunne avvike fra Solvens II-verdien
- For å klargjøre at koblingen mellom kunde verdien og forsikringstekniske avsetninger i soliditetssammenheng nå brytes foreslås det å benytte begrepet forsikringskapital som betegnelse for alle reserver og fond tilordnet den enkelte kunde

Konsekvenser av Solvens II for livsforsikringsregelverket

- Mens kapittel 6 i lovforslaget regulerer verdivurdering av forsikringstekniske avsetninger i soliditetssammenheng, vil kapittel 9 til 11 heretter kun regulere kundeverdiene
- Substansen i reguleringen av overskuddstildelingen og mer generelt forholdet mellom kunde og selskap foreslås i hovedsak videreført
 - Begrensninger i kundens rett til overskudd for å finansiere økning av premiereserven vil videreføres, men ikke i form av opptrappingsplan for avsetningene som i dag
 - Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene er ikke behandlet her

Konsekvenser av Solvens II for livsforsikringsregelverket

- Det foreslås at endring i premieberegningssgrunnlaget ikke automatisk medfører oppreservering for opptjente rettigheter
 - Dette gjelder også for mottakende selskap ved flytting
 - Dette er samme prinsipp som for renteforutsetningene i dag
 - Soliditetsaspektet anses ivaretatt gjennom verdivurdering av avsetningene etter beste estimat
 - Bestemmelse om at Finanstilsynet kan pålegge styrking av premiereserven beholdes bl.a. av hensyn til flytteretten
- Regler om høyeste tillatte beregningsrente anses å stride mot fullharmoniseringsprinsippet og foreslås opphevet
 - Beregningen av solvenskapitalkravet vil til enhver tid reflektere avgitte avkastningsgarantier og markedsrenten

Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene

- Under Solvens II synliggjøres risikoen knyttet til forpliktelser med rentegaranti (langsiktige forpliktelser kombinert med årlig overskuddstildeling) på en sterkere måte enn under dagens regelverk
- Solvenskravene skjerpes betydelig, og reduserer selskapenes handlingsrom for å opptre annerledes enn det som minimerer risikoen til enhver tid – gitt dagens bufferkapitalsituasjon
- Dette har – kombinert med volatile finansmarkeder – aktualisert spørsmålet om norske virksomhetsregler er hensiktsmessige for kunder og selskap
- Det har vært lansert ulike forslag til endringer i norske virksomhetsregler, som alle innebærer å myke opp den årlige avkastningsgarantien

Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene

- Finanstilsynet har fremmet følgende forslag til endringer i virksomhetsreglene, jf. brev av 8. mars 2011:
 - Justering av reglene for oppbygging og bruk av bufferfond basert på opparbeidet overskudd slik at fondet blir mer fleksibelt med hensyn til å dekke tap
 - Mulighet for frivillig konvertering til pensjonskapitalbevis med investeringsvalg
- Forslagene innebærer større handlingsrom for langsiktig kapitalforvaltning med mulighet for høyere forventet avkastning
- Forslagene innebærer også en forenkling av regelverket og en klargjøring av skillet mellom selskapets midler og kundens midler

Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene

Bufferfond: Dagens regler

- Kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger fungerer begge som buffer mot avkastningsrisiko (primært markedsrisiko)
- Likevel mange kompliserende ulikheter mellom de to fondene:

	Kunde- tildelt	Følger med ved flytting	Følger med ved utstedelse av fripoliser	Dekker negativ avkastning	Øvre grense
Tilleggsavs.	Ja	Ja	Ja	Nei	Ja
Kursreg.fond	Nei	Delvis	Nei	Ja	Nei

- For kunden kan det være vanskelig å forstå at visse typer urealiserte gevinster inngår direkte i overskuddstildelingen (f.eks. eiendom), mens andre går til kursreguleringsfond og må realiseres før de kan tildeles

Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene

Bufferfond: Forslag

- Kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger slås sammen til ett bufferfond
- Primært foreslås at obligasjoner verdsatt til amortisert kost (obligasjoner holdt til forfall) utgår, slik at alle investeringer vurderes til markedsverdi og alle buffere inngår i det nye overskuddsfondet
- Bufferfondet skal være kundefordelt
- Bufferfondet skal følge med ved flytting
- Bufferfondet skal kunne dekke negativ avkastning

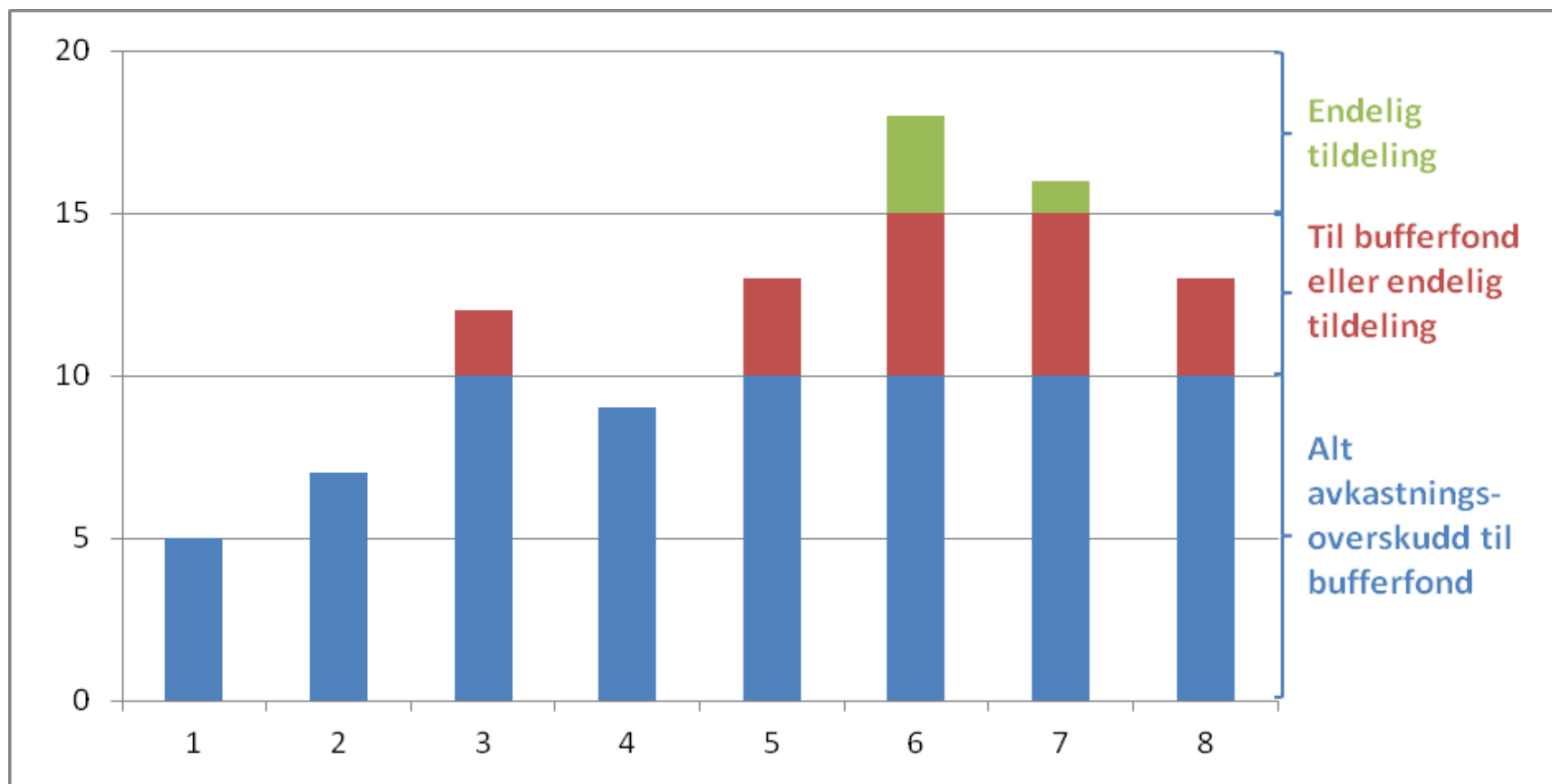
Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene

Bufferfond: Forslag (forts.)

- Alt avkastningsoverskudd avsettes til bufferfondet inntil fondet har nådd 10 pst. av premiereserven
- Alt avkastningsoverskudd tildeles kunden med endelig virkning når bufferfondet har nådd 15 pst. av premiereserven
- I det mellomliggende området (mellom 10 og 15 pst.) avgjør selskapet selv om avkastningsoverskudd skal tildeles betinget (til bufferfond) eller med endelig virkning (til premiefond eller oppskrivning av ytelser)
 - Valget kan tilpasses kundenes preferanser med hensyn til ønsket risikoprofil

Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene

Bufferfond i prosent av premiereserve – skisse av mulig utvikling over tid

Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene

Bufferfond: Forslag (forts.)

- I dag tildeles det til bufferfond før overskuddsdeling mellom kunde og selskap (80/20 for fripoliser og 65/35 for gamle individuelle produkter)
- Når det innføres plikt til å bygge opp et bufferfond bør overskuddsdelingen endres slik at selskapet mottar overskudd før tildeling til bufferfond (og dermed mottar noe av overskuddet i oppbyggingsperioden)
- Dette gir større overskuddsgrunnlag for selskapet (og lavere risiko), overskuddsbrøken bør derfor reduseres til 90/10 for fripoliser (og evt. tilsvarende justering for individualporteføljen)
- Forslagene om bufferfond bør gjelde premiebetalende kollektive kontrakter og fripoliser, og muligens også individualporteføljen

Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene

Konvertering til pensjonskapitalbevis

- Det foreslås at kunden gis mulighet til frivillig overgang til pensjonskapitalbevis som forvaltes med investeringsvalg
- Dette bør gjelde både for fripoliser og gamle individuelle produkter
- Det bør vurderes om selskapet skal kunne ta et seleksjonsfradrag etter samme mal som for tidlig uttak av alderspensjon, evt. andre løsninger med dødelighetsarv

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

www.finanstilsynet.no

